

ואהבת לרעך, כמוך?

בפתחה של פרשת קדושים מביא רש"י את דברי חז"ל (ויקרא רבא כד, ה), שאומרים שפרשה זו נאמרה בהקהל, הואיל ורוב גופי תורה תלויים בה. מצוות רבות נכתבו בפרשה ואחת מהן, המפורסמת "וְאֶהְבֶּתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ" (ויט, יח), כשהיא לכשעצמה נחשבת ל"כלל גדול בתורה", כדברי הירושלמי (נדריס פ"ט) "רבי עקיבא אומר: זהו כלל גדול בתורה".

דרישת התורה אינה מובנת, כיצד ניתן לצוות על אהבה, על דבר שבלב, שיסודו ברגשות פנימיים עמוקים? וכי אדם יכול "ליצור" במו ידיו מצב שבו יאהב את חברו ויביא עצמו לאהבת הזולת?

יתירה מזו, כיצד ניתן להורות לאדם לאהוב את רעהו, באותה מידה שאוהב את עצמו? האם עליו לדאוג לרווחת חברו, כפי שעושה עבורו? האם יכול אדם להתאבל על צער רעהו, באותה מידה שמצטער הוא על צרותיו שלו?

חז"ל נתנו דעתם על כך, וכתבו לנו כיצד לעשות זאת: "אם חפץ אתה להדבק באהבת חברך, **הוי נושא ונותן בטובתו**" (מסכת כלה רבתי פרק ד). כיצד עושים זאת? הרמב"ם שהינו פוסק הלכות, כותב (בהלכות דעות פ"ו ה"ג) "מצוה על כל אדם לאהוב את כל אחד ואחד מישראל כגופו, שנאמר 'ואהבת לרעך כמוך', לפיכך **צריך לספר בשבחו ולחוס על ממונו**, כאשר הוא חס על ממון עצמו ורוצה בכבוד עצמו". מבחינה מעשית נדרש ממנו אהבה מושלמת **כנפשו**. עבודה זו נדרשת מכל אחד מאיתנו, חרף הקשיים הכרוכים בכך. גם כשעולה וצפה מחשבת שנאה ממעמקי הלב, יש להשית את מעמקי ההגיון השכלי, ולא לאפשר לרגש להשתלט על מעשינו.

המגיד הירושלמי הצדיק רבי שלום שבדרון זצ"ל, הרבה בדרשותיו לחזק אודות 'אהבת חנינם'. מספרים ששאלו אותו פעם, כיצד ניתן להתגבר על פגיעה או יחס מבזה שמקבל אדם מחברו, עד שיחפוץ לאהוב אותו במקום שישנאהו. השיב המגיד הירושלמי לשואל בעצה נבונה שיעילותה הוכחה ברבים: כל אימת שנתקל הנך במעשה שכזה, המתן זמן מה, ורק לאחר פרק זמן סביר תגיב. והוסיף: אם תנהג בעצמך באיפוק, יכול אני להבטיחך שעם הזמן תשלוט בעצמך ותשנה את רגשותיך, בהתאם לרצון התורה, להרבות אהבת הזולת בין איש לרעהו.

יש הסבורים, בטעות כמובן, שכדי לאהוב את הזולת עליהם לוותר או להקריב מעצמם עבורו. רמב"ן בפרשתנו (ויט, יז) דוחה הנחה זו מכל וכל ומבהיר: "ואם יהיה אוהבו בכל יחפוץ שיזכה רעהו האהוב לו בעושר ובנכסים וכבוד ובדעת ובחכמה ולא שישוה אליו, **אבל יהיה חפץ בלבו לעולם שיהיה הוא יותר ממנו בכל טובה**". כיום מקובל לכנות זאת במילה אחת – 'פירגון', בלשון חז"ל: עין טובה.

בעלי הרמז חישבו ומצאו שהמילה 'אהבה' בגימטריה = 13, וכן גם המלה 'אחד' בגימטריה = 13, שכן סודה של האחדות היא אהבה. אהבה יוצרת חיבור, הענקה ונתינה לזולת.

אם כל אחד יביט על רעהו בעין טובה, מפרגנת ואוהדת, תהיה בכך תרומה בראש ובראשונה לאדם עצמו, הוא ישרה סביבו אוירה טובה ונעימה. בנוסף, ילדיו יראו דוגמא אישית, של הורה שתמיד מתבונן על הזולת במבט חיובי ורוצה בטובתו. ומידה טובה שרואים אצל ההורים מוטמעת בקרב הדורות הבאים, וכך נוצרת חברה טובה ומאוחדת.